

Quedar-se sense

El mot *sense* és una preposició que té la particularitat que es pot usar adverbialment o, dit d'una altra manera, el·lípticament. Vol dir, en tot cas, al final de la frase, com si fes la funció de modificació pròpia dels adverbis en lloc de la d'introducció d'un terme de l'oració, pròpia de les preposicions, és a dir, amb aquest terme sobreentès: *Els uns anaven amb corbata i els altres anaven sense. Si no teniu alicates jo ho farem sense.*

Aquesta possibilitat que té la preposició *sense* d'ésser usada adverbialment, amb omissió del grup nominal que hauria d'introduir, fa que algú, en certs mots quantitatius o numerals, que també solen precedir grups nominals els quals, en alguns casos, poden ésser així mateix omesos. Així, una construcció com *Jo em recordo de tots els problemes i tu només et recordes d'uns quants* pot semblar a algú que té una estructura anàloga a la de *Jo anava amb corbata i tu anaves sense*, però en realitat són construccions d'estructura molt diferent.

De fet, termes quantitatius com *tots* o *uns quants*, més que no pas precedir —i ja no diem introduir— un grup nominal, els inicien, és a dir, en formen part integrant, i quan, com en l'exemple precedent, *uns quants problemes* es redueix a *uns quants*, no es pot pas parlar de l'omissió d'un grup nominal sinó, com hem dit, de la seva reducció a un terme que té valor pronominal. En canvi, quan en lloc de *sense corbata* diem simplement *sense*, sí que hi ha el·lipsi o omissió del grup nominal.

Quan un conjunt com és ara *uns quants* significat, per exemple, *uns quants problemes* és un complement directe, es limita a modificar, de fet, el pronom *en*: *Tu tens molts problemes però jo només en tinc uns quants*. Anàlogament: *Tenia molts mocadors però ja me'n queden pocs*. I és seguint el model d'aquesta construcció, i sens dubte ajudant-hi la reacció contra la indeguda omissió sistemàtica del pronom *en*, que algú construeix «*Tenia molts mocadors però me n'he quedat sense*». Cal adonar-se que *cap mocador* és un grup nominal, el nucli substantiu del qual, *mocador* és pot pronominalitzar: *No me'n queda cap*. Però *sense mocadors* és un substantiu introduït per una preposició, la qual, excepcionalment, pot exercir la seva funció sobreentenenent-se aquest substantiu.

Albert Jané